

Forsvaret

- til Forsvarets medarbejdere

5. årgang nr. 5

oktober 2007

Svært at vinde afghanernes gunst

Strategi for indsatsen i Afghanistan

Et hektisk vagtdøgn hos EH-101

Ny redningshelikopter på mission

Køb stangtøj – det passer

En radarspecialist tager bladet fra munden

Arbejdsplads

- 8 Kampen om afghanernes gunst**
Strategien for den internationale indsats i Afghanistan
- 11 Fælles fodslag i ørkenen**
CIMIC-soldater får en civil tilgang til udviklingsarbejdet
- 15 De konkurrerer om deres egne job**
FBE's egne folk er bedst
- 17 Topledeisen sætter fokus på fastholdelse**
Ny strategi skal give Forsvaret flere hænder

Aktuelt

- 3 FC har ordet**
- 4 Brændpunkter**
Nyt om krig kloden rundt
- 5 I fokus**
Mediernes historier om Forsvaret
- 6 Nyt materiel**
Mindre snak, flere pletsrud
- 12 Forsvarschefen er kvindernes mand**
Flere kvindelige ledere i Forsvaret
- 32 Få nyt software til familiens pc**

Arbejdsliv

- 13 Portræt**
Køb stangtøj, der passer
- 18 Fotomontage**
Den Kongelige Livgarde til tattoo på Den Røde Plads
- 20 Reportage**
På vagt med den nye redningshelikopter
- 23 Portræt**
En mediciner står til søs
- 25 De blev mere end påhæng**
Medfølgende ægtefæller vil selv
- 28 Forsvarshistorie**
Den dumdristige færgemand

Altid

- 30 Pas på dig selv**
Lykken er gode bøffer...
- 31 Materiel**
I et grønligt skær
- 32 Personel**
En stor dag for dig eller din kollega
- 33 Klik ind på forsvarskanalen.dk**
Nyt om Forsvarets web-tv
- 33 Find fem fejl**
Læsernes gættekonkurrence
- 34 Kultur**
Nyt om bøger og websites
- 35 Dit foto**
Læsernes fotokonkurrence
- 36 Vox pop**
Hvordan bruger du din mulighed for at dyrke FUT to timer om ugen?

"De usynlige"

Foto: Sara Skytte.

General Jesper Helso, forsvarschef.

Forleden sad jeg på mit kontor i Kuglegården og så Ron, vores alt-mulig-mand, klippe den berømte Madeira vinranke her på Holmen. I ved, den, hvorfra man tog en stikling og reddede Madeiras vinproduktion, som var blevet næsten udryddet af vinpest.

Og jeg kom til at tænke på, at han er en af de mange, som sørger så vel for os – plejer vores arealer, laver mad, foretager indkøb o.s.v. Helt usynlige er I jo ikke, men det er sjældent medarbejderen fra FBE, ingeniøren fra FMT, mekanikeren eller depotarbejderen optræder på medierne. Her er fokus naturligt nok som oftest på vores udsendte soldater. Når man læser særnummeret af Forsvaret, Operation Bedre Hverdag, kan man også få det indtryk, at fokus er på soldaterne. Vores fokus skal være på operationerne, herhjemme og ude. Men vi må ikke glemme, at når tingene fungerer ude, så er det fordi, der gøres en kæmpeindsats herhjemme.

Vi forventer med god ret, at maden står på bordet til tiden i cafeteriet, at græsset bliver klippet, og at vores "stangtøj" passer. Og når det er tilfældet, lægger vi dårligt mærke til alle de, der kæmper for, at det sker. Når tingene ikke fungerer helt perfekt, holder vi os til gengæld ikke tilbage med kritik. Så bliver de "usynlige" pludseligt meget synlige. Det er hverken rimeligt eller retfærdigt, men sådan er det jo nok desværre.

Med Forsvarets nye organisation har vi barberet støttefunktionerne ned til det "netop tilstrækkelige". Mange funktioner er blevet samlet og centraliseret. Det betyder store udfordringer for medarbejderne i de funktionelle tjenester, og det er let at pege fingre ad dem, der skal få servicen til at fungere i praksis. Det er også let at henføre alle problemer til den nye struktur. Men det er helt sikkert ikke medarbejdernes skyld, og det er ikke nødvendigvis strukturen – det organisatoriske alene, som giver udfordringer og problemer. Vi har fået den nye organisation på plads, men vi mangler stadig processerne. Hvor skal man f.eks. henvende sig om hvad?

Vi har, som jeg tidligere har nævnt i denne klumme, skiftet hjul på en bil i fuld fart. Det gælder ikke mindst i de funktionelle tjenester. Det kan godt være, at nogle finder, at vi har barberet støttestrukturen ned til at være "netop utilstrækkelig", og det kigger vi på i de såkaldte Reviews. Forsvarets Personeltjeneste bliver f.eks. styrket væsentligt som følge af det netop gennemført Review. Andre funktionelle tjenester følger i løbet af 2008.

De "synlige" har uden egen skyld i nogle tilfælde været meget synlige på grund af den store omstillingsproces, Forsvaret har været igennem. Jeg er derfor glad for, at I kan læse om nogle af de "usynlige" i dette nummer. Vi, der trækker på jeres service, skylder jer tak for jeres store indsats for at få tingene til at fungere under omskiftelige vilkår. Tænk på dem, næste gang noget fungerer, uden at du lægger mærke til det. □

Udgiver

Forsvarskommandoen,
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
E-mail: komsek@mil.dk
Internet: Forsvaret.dk
Telefon: 45 67 30 30
Telefax: 45 67 30 29

Ansvarshavende redaktør

Oberstløjtnant
Lennie Fredskov Hansen

Redaktør

Line Lærkholm-Bengtzen

Skribenter

Anders V. Fridberg
Jan Schelbech
Karen Dahlin
Line Lærkholm-Bengtzen
Sune Wadskjær Nielsen

Layout

Tanja Weikop,
Forsvarets Mediecenter

Forside

Ældre afghansk mand fra
landets nordligste provins.
Foto: Christian Reinhold,
Forsvarets Mediecenter.

Tryk

KLS Grafisk Hus

Oplag

32.000/ 6 gange årligt

Produktion

Redaktionen bestræber sig på at belyse aktiviteter i og relationer til Forsvaret. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere indsendte artikler. Stof til bladet, forslag etc. indsendes til redaktionen, der træffer beslutning om optagelse. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Brændpunkter

Forsvaret giver dig det hurtige overblik over udviklingen i nogle af verdens mere end 30 krige og voldelige konflikter.

Tekst: Anders V. Fridberg, Forsvarets Mediecenter.

Kosovo

En bombesprængning i Pristina dræbte i september to mennesker og sårede adskillige. Der er i de senere år sprængt bomber i provinsen i forbindelse med politiske spændinger. Myndighederne i Kosovo vurderer dog, at bombeattentatet var et led i et opgør mellem kriminelle grupper. Kriminelle grupper stod tidligere på måneden bag drabet på en politibetjent i Pristina. En ny runde forhandlinger om Kosovos status begyndte den 27. september, denne gang under tysk ledelse. Parternes positioner er lige så fastlåst som hidtil. USA støtter kosovoalbanelens krav om selvstændighed, mens Rusland har talt for en deling af provinsen. Op til forhandlingerne har EU forsøgt at vise sammenhold, men medlemsstaterne har forskellige holdninger. Nogle stater menes at ville støtte en erklæring om selvstændighed fra Kosovo, hvis forhandlingerne ikke fører til et resultat. Andre stater afviser denne mulighed. Forhandlingerne varer frem til den 10. december.

Sierra Leone

Indbyggerne i Sierra Leone stemte i september ved det første præsidentvalg i det vestafrikanske land, siden mere end 17.500 fredsbevarende FN-soldater blev trukket ud af landet i 2005. Mellem 1991 og 2002 var landet skueplads for en blodig borgerkrig, der blev finansieret ved salg af såkaldte bloddiamanter. Krigen blev blandt andet kendt for den omfattende brug af børnesoldater, og fordi guerillasoldater huggede hænderne af folk for at forhindre dem i at stemme. Optakten til valget i september viste, at Sierra Leone stadig er splittet af regionale og etniske konflikter. Selve valget forløb fredeligt, men under store sikkerhedsforanstaltninger. Iagttagere ser valget og den fredelige udvikling i Sierra Leone som et tegn på, at der trods alt er håb for de mange afrikanske stater, der i årevis har været præget af voldelige konflikter.

Irak

Sunnimusliske grupper i Irak optrappede i de sidste uger af september igen volden i Irak. De ekstremistiske grupper gennemførte en serie angreb særligt rettet mod højtstående folk fra politiet og indenrigsministeriet, der er domineret af shiamuslimer. Også klanledere, der har vendt sig mod al-Qaeda, var udsat for angreb. De militante grupper hævdede, at angrebene markerede indledningen på den hellige måned, ramadanen. Talsmænd fra den irakiske regering vurderede, at angrebene var svar på udmeldinger fra præsident Bush og den amerikanske øverstbefalende i Irak, general Petraeus. De erklærede i begyndelsen af september, at sikkerhedssituationen i Irak var forbedret, efter at amerikanerne havde øget antallet af soldater i landet.

Afghanistan

ISAF-soldater fra Danmark, Storbritannien og Estland og soldater fra den afghanske hær iværksatte i den sidste halvdel af september en stor offensiv operation rettet mod talebanoprørere i Helmand-provinsen. Mere end 2.500 soldater støttet af fly og helikoptere deltager i Operation Palk Wahel, eller Operation Forhammer. Formålet med operationen er at drive talebanoprørerne ud af den øvre del af Gereshk-dalen og mod nord. Det skal sikre kontrol med den vigtige dæmning ved Kajaki og muliggøre genopbygning. Operationen skal også sikre forsyningsvejene mellem de større byer i provinsen. Operationen, der blandt andet foregår i den såkaldte grønne zone, et nærmest junglelignende område, kostede i slutningen af september to danske soldater livet, og flere er blevet såret.

Georgien

To soldater, den ene muligvis en russisk oberst, blev dræbt af georgiske sikkerhedsstyrker i Abkhasien i slutningen af september. Abkhasien er formelt en autonom republik i Georgien, men republikken erklærede sin selvstændighed efter borgerkrigen i 1991-1992. En russisk fredsstyrke (formelt fra Fællesskabet af Uafhængige Stater (SNG)) bevogter grænsen mellem Abkhasien og Georgien. Abkhasien hævder, at de to soldater blev dræbt og mindst fire såret, da georgiske styrker trængte over grænsen og angreb en træningslejr for indenrigsministeriets antiterrorstyrker. Georgien hævder derimod, at en abkhasisk styrke angreb georgiske sikkerhedsstyrker i Kodori-dalen, der ligger på grænsen mellem de to stridende lande. Georgien har efterfølgende fordømt, hvad landets præsident kalder den russiske terror mod landet, og forlangt, at den russiske fredsstyrke erstattes af en neutral styrke. Abkhasien har på sin side ført ekstra styrker og tunge våben frem til grænsen. Også i Sydossetien, der ligeledes ønsker løsrivelse fra Georgien, har der i september været kampe mellem separatister og sikkerhedsstyrker. Danmark har fem FN-observatører i Georgien.

I fokus

Hvad har pressen skrevet om Forsvaret siden sidst?
Forsvaret opsummerer de dele af nyhedsstrømmen, der vedrører os.

Tekst: Anders V. Fridberg, Forsvarets Mediecenter.

Forsvarets engagement i Afghanistan fik igen en hovedrolle i aviserne, da to danske soldater blev dræbt under kampe i Helmand-provinsen den 26. september. Alle de landsdækkende aviser beskæftiger sig med krigen i lederspalterne, og det synspunkt, der går igen, er, at krigen i Afghanistan er nødvendig. For afghanerne, men ikke mindre for os i den vestlige verden. Samtidig peger flere aviser på, at en stor del af de 37 lande i den internationale koalition svigter ved ikke at bidrage med det nødvendige antal soldater. Flere peger også på, at der ikke er fart nok på genopbygningen, og at den afghanske regering mister legitimitet. Aviserne forklarer videre, hvad det er for en vanskelig opgave, de danske soldater

- Alle de landsdækkende aviser beskæftiger sig med krigen i lederspalterne, og det synspunkt, der går igen, er, at krigen i Afghanistan er nødvendig -

løser i Afghanistan, og civile og militære eksperter advarer om, at der vil komme flere tab af danske soldater. Enkelte artikler fokuserer på, at de danske soldater i Helmand-provinsen er yngre og mere uerfarne, end soldaterne på de tidligere hold har været,

men det fremhæves også, at der er stor søgning til de farlige missioner.

Tissende kvinder

Inden de tragiske dødsfald var september mediemæssigt en forholdsvis stille måned for Forsvaret. I den første del af måneden var den største historie, at Telegrafregimentets blad bragte et billede af tissende kvindelige soldater. Ligestillingsordførerne fra flere partier udtrykte deres forargelse over dette udtryk for mandehørm. Regimentets chef og de tissende soldater fik imidlertid hidset gemytterne ned, da de forklarede, at billedet ledsagede en artikel om, hvordan det også er at være i Forsvaret, og at pigerne havde sagt god for billedet.

Elitesoldaten

En anden af de historier, der har rumlet i aviserne, stammer fra Socialistisk Folkepartis medlemsblad. Her fortæller en anonym elitesoldat, at han var med ved en træning i Afghanistan, hvor en lille landsby

blev udslettet og 25 beboere dræbt, formentlig af en af fjendens mortérgranater. Forsvaret kan ikke få historien til at hænge sammen, fordi flere elementer ikke passer med de officielle optegnelser. På trods af at historien, hvis den er sand, er forsidesstof, har aviserne behandlet historien med skepsis.

Dygtigt spin

I september udsendte Forsvaret en historie om, at flyvevåbnets F-16 piloter i fremtiden skal uddannes i USA. Avisernes dækning fokuserer på, at det vil spare flyvevåbnet for mange penge, men at det umiddelbart koster 100 millioner kr. at slippe ud af en kontrakt med Canada, hvor piloterne uddannes nu. Det er en skandale, mener forsvarsordførerne fra flere partier. Men her stopper mediedækningen af sagen ikke. For historien slap ud samme dag, som statsministeren gennemførte en regeringsrokade. Historien druknede derfor delvist, og det er dygtigt spin, siger kommunikationseksperter. Forsvarskommandoen tager ikke imod rosen. Sagen blev offentliggjort, da den var klar.

I Fokus er afsluttet den 28. september 2007. □

Mindre snak, flere pletsjud

Danske Forward Air Controllere i Afghanistan får billeder fra det fly, som de leder ind mod mål på jorden. Det sikrer hurtigere støtte til soldaterne og øger sikkerheden for, at bomberne rammer, hvor de skal.

Tekst: Anders V. Fridberg, Forsvarets Mediecenter. Foto: DANCON ISAF.

Danske Forward Air Controllere (FAC) i Afghanistan har siden foråret haft hjælp fra et nyt stykke højteknologisk grej, når de leder fly ind for at støtte soldater på jorden. Udstyret hedder ROVER III, (Remotely Operated Video Enhanced Receiver). ROVER gør det muligt for FAC'en at modtage levende billeder fra et kamera i det fly, som skal kaste bomber. Lidt forenklet sagt er ROVER III bare en trådløs modtager af et videosignal fra en sensor i luften. Men selv om systemet i princippet er enkelt, giver det rigtig store fordele i de situationer, hvor soldaterne har brug for flystøtte. For inden piloten slipper sin bombe, taler piloten og FAC'en tit sammen i lang tid for at være helt sikre på, at de har øje på det samme mål.

- ROVER sender det billede, som piloten kan se af målet, ned til mig som FAC. Det gør det meget hurtigere at få bekræftet, at det mål, som vi taler om, er det samme. Vores erfaringer herhjemme fra er, at det på konventionel vis kan tage op til en halv time at tale sig frem til, at det er det samme mål, fordi et mål kan have en helt forskellig form, alt efter om man ser det ovenfra eller fra siden. Med ROVER kan den tid blive reduceret med helt op til 90 procent, forklarer kaptajn Troels Skræp, der

er ansvarlig for at uddanne danske Forward Air Controllere.

Bedre overblik

Billederne fra luften giver FAC'en mulighed for at se ting, som han måske ikke kan se fra sin position på jorden. Han kan eksempelvis se, om der er civile lige bag ved det mål, der skal bombes. Derfor kan ROVER-systemet være med til at sikre, at færre civile bliver dræbt under kampe. Men muligheden for at få billeder fra luften er ikke kun en fordel, når soldaterne på jorden har brug for, at der bliver kastet bomber mod fjenden. De billeder, som et fly, der er i området, kan sende ned til FAC'en, kan også være med til at give føreren på jorden et bedre overblik over hele kampsituationen.

- Det giver en mulighed for at kigge rundt om hjørner og på den måde komme lidt på forkant med situationen. Det kan for eksempel være en fordel, hvis man skal ind i en by, siger Troels Skræp.

Håndværket er vigtigst

Teknisk set består et ROVER III-sæt af to antenner, en modtager, der behandler de data, flyet sender, og en hårdfør, bærbar PC, der viser billeder. Det er altså ikke noget, der i sig selv fylder meget. Men alligevel er det først og fremmest systemets

“ROVER giver en mulighed for at kigge rundt om hjørner og på den måde komme lidt på forkant med situationen. Det kan for eksempel være en fordel, hvis man skal ind i en by.”

fysiske dimensioner, Troels Skræp nævner, når han skal pege på ulemperne ved ROVER. For ROVER kommer oven i de store mængder af radioer og andet udstyr, som FAC'erne har med i forvejen.

- Ulempen er, at man bliver bundet til en skærm. Vi vil jo gerne have øjnene ude i den virkelige verden. Og så skal man have yderligere teknologi

med og yderligere en ting, som kræver batterier. Som soldater vil vi jo gerne have noget med, der ikke vejer og ikke bruger strøm. Men det er en afvejning, siger Troels Skræp.

På grund af vægten kan FAC'erne kun tage ROVER-udstyret med, når de kører ud. Hvis de skal udføre deres job fra en bjergtop eller et andet utilgængeligt sted, må de klare

sig med færre teknologiske hjælpemidler. Men det er ikke et problem, forsikrer Troels Skræp. For det vil FAC'erne også i fremtiden være uddannet til.

- Selve uddannelsen af FAC'erne ændres ikke. ROVER er rigtig godt, men det er et hjælpemiddel. Det vigtigste er stadig håndværket. Kan du håndværket, kan du altid falde tilbage til det, fastslår han.

Ikke begrænset til kampfly

Når ROVER bruges af en Forward Air Controller, er det et kampfly, eller mere præcist en såkaldt Target Pod, der er monteret under flyet, der sender billederne ned til jorden. Men ROVER kan også modtage billeder fra eksempelvis ubemandede fly som de amerikanske Predator eller de Raven-fly, som Danmark netop har købt. Det kræver blot, at de har den rigtige sender.

Fordi Danmark ikke selv har ROVER-udstyr, bruger de danske Forward Air Controllers i Afghanistan udstyr, som Danmark har lånt af briterne og canadierne. Men Danmark er i færd med at købe seks sæt. Heraf skal halvdelen til Afghanistan og halvdelen bruges til træning. I første omgang bliver det dog kun i samarbejde med udenlandske fly. Danske F-16 har ikke det udstyr, der sender billeder fra flyenes Target Pod til ROVER-udstyret på jorden. Det kommer muligvis med, når F-16 flyene skal igennem den næste runde opdateringer. □

En fjendtlig stilling bliver angrebet med en bombe fra et fly under kampe i Helmand-provinsen. Både af hensyn til soldaterne og de civile i byerne er det vigtigt, at piloten ikke er i tvivl om målet.

Kampen om afghanernes gunst

Det store flertal af afghanerne er imod taleban, men de støtter heller ikke deres regering. Sikkerhed og synlige fremskridt skal få dem til at vælge – den rigtige – side.

Tekst: Anders V. Fridberg, Forsvarets Mediecenter. Foto: Kim Vibe Michelsen.

Amerikanerne taler om oil spots, briterne kalder det ink spots, og den officielle betegnelse er Afghan Development Zones. Det, der gemmer sig bag de forskellige navne, er imidlertid det samme: Strategien for den internationale indsats i Afghanistan. Den afghanske regering og den NATO-ledede internationale sikkerhedsstyrke skal vinde kampen mod taleban ved at fokusere sin indsats i afgrænsede områder. Her skal der skabes sikkerhed og økonomisk og politisk fremgang, så befolkningen i zonerne mærker fordelene ved at støtte regeringen frem for taleban. Og som en klat blæk på papir, eller olie i vandet, skal zonerne brede sig over hele landet.

– De, der er udenfor zonerne, skal kigge ind og sige: Her går det relativt godt. De får nogle af de ting, som vi også godt kunne tænke os. Lad os være en del af det. På den måde vindes man folkets støtte til projektet om et nyt Afghanistan, forklarer Peter Dahl Thruelsen, der er forskningsmedarbejder på Forsvarsakademiets Institut for Strategi.

En klassisk tanke

Strategien med at koncentrere indsatsen geografisk blev sat i værk af præsident Hamid Karzai i sommeren 2006, da NATO overtog ansvaret for sikkerheden i det sydlige Afghanistan. ISAF og den afghanske hær havde ikke soldaterne til at lægge tyngde over hele Afghanistan på en gang, og Hamid Karzai

ønskede en strategi, der fokuserede mindre på at maksimere antallet af dræbte fjender og mere på udvikling. Imidlertid er ink spot-strategien klassisk inden for oprørsbekæmpelse. Briterne brugte den, da de med held bekæmpede det kommunistiske oprør i Malaysia i 1950'erne og 1960'erne, mens amerikanerne afprøvede strategien med mindre held i Vietnam. Peter Dahl Thruelsen advarer imod at lægge for meget vægt på historiske sammenligninger, men han støtter strategien.

– Hele essensen i oprørsbekæmpelse er, at man skal adskille oprørerne fra befolkningen. Og hvordan gør vi det? Det gør vi, regeringen og det internationale samfund ved at vise positive fremskridt, ikke bare tale om fremskridt. Og de fremskridt kan man nå ved at koncentrere sine styrker, siger Peter Dahl Thruelsen.

Alt det andet mangler

Den internationale indsats i Afghanistan har fra begyndelsen været præget af, at det har været vanskeligt at få tilstrækkeligt med soldater til landet. Men Peter Dahl Thruelsen mener ikke, at det er soldater, der er størst mangel på. Det, der mangler, er alt det, der skal følge, når de militære styrker fra NATO har skabt en form for sikkerhed. Det er den økonomiske opbygning, der giver afghanerne noget at leve af. Det er opbygning af en lokal administration og lokale sikkerhedsstyrker, der skal være repræsentanter

for den legitime stat. Og det er den inddragelse af de lokale, der skal give dem ejerskab til hele projektet om et nyt Afghanistan. På disse områder mangler der ressourcer. Først og fremmest i form af eksperter, der kan omsætte den internationale økonomiske bistand til en lokal administration. Men også i form af lokale sikkerhedsstyrker, som befolkningen kan stole på.

– Vi er gået i gang med at implementere en strategi, hvor vi ikke har alle ressourcer tilstede. Men hvor der på den anden side heller ikke var nogle brugbare alternativer, lyder Peter Dahl Thruelsens vurdering.

Uenighed om opgaven

Manglen på ressourcer hænger efter Peter Dahl Thruelsens opfattelse blandt andet sammen med, at de involverede stater ikke er enige om, hvad det er, det internationale samfund egentligt laver i Afghanistan. Nogle stater ser opgaven som en form for udvidet fredsbevarende operation, andre som nationsopbygning og andre igen som oprørsbekæmpelse. Det hænger blandt andet sammen med, at det kun er en mindre del af de stater, der er repræsenteret i Afghanistan, der har soldater i den urolige sydlige del af landet. Og det er et problem.

– Så længe vi ikke er enige om, hvad det er, vi laver, så er det også svært at få allokeret de ressourcer, der skal til for at løse opgaven, siger Peter Dahl Thruelsen. »

Afghanerne ser på ISAF-soldaterne med skepsis. De er stadig ikke overbevist om, at det er klogest at holde på regeringen og dens internationale støtter.

Kampen om afghanernes gunst

« Begrænset støtte til taleban

I kampen for at vinde støtte fra befolkningen står den afghanske regering og ISAF over for den udfordring, at taleban kan undergrave regeringens legitimitet ved at pege på korrupsion og NATOs drab på civile, mens regeringen på sin side skal vise resultater for at vinde sympati. Men den afghanske regering og ISAF står også over for den udfordring, at afghanerne historisk set ikke alene er skeptiske overfor udenlandsk indflydelse, men også har modsat sig centralmagts forsøg på dominans over provinserne. På den anden side er kampen om sympati og støtte ikke umulig. For heller ikke talebanbevægelsen har stor folkelig opbakning. Målinger fra slutningen af 2006 viser, at det på landsplan kun er omkring 13 procent af afghanerne, der støtter taleban. I Helmand-provinsen er det omkring 25 procent, mens det i nog-

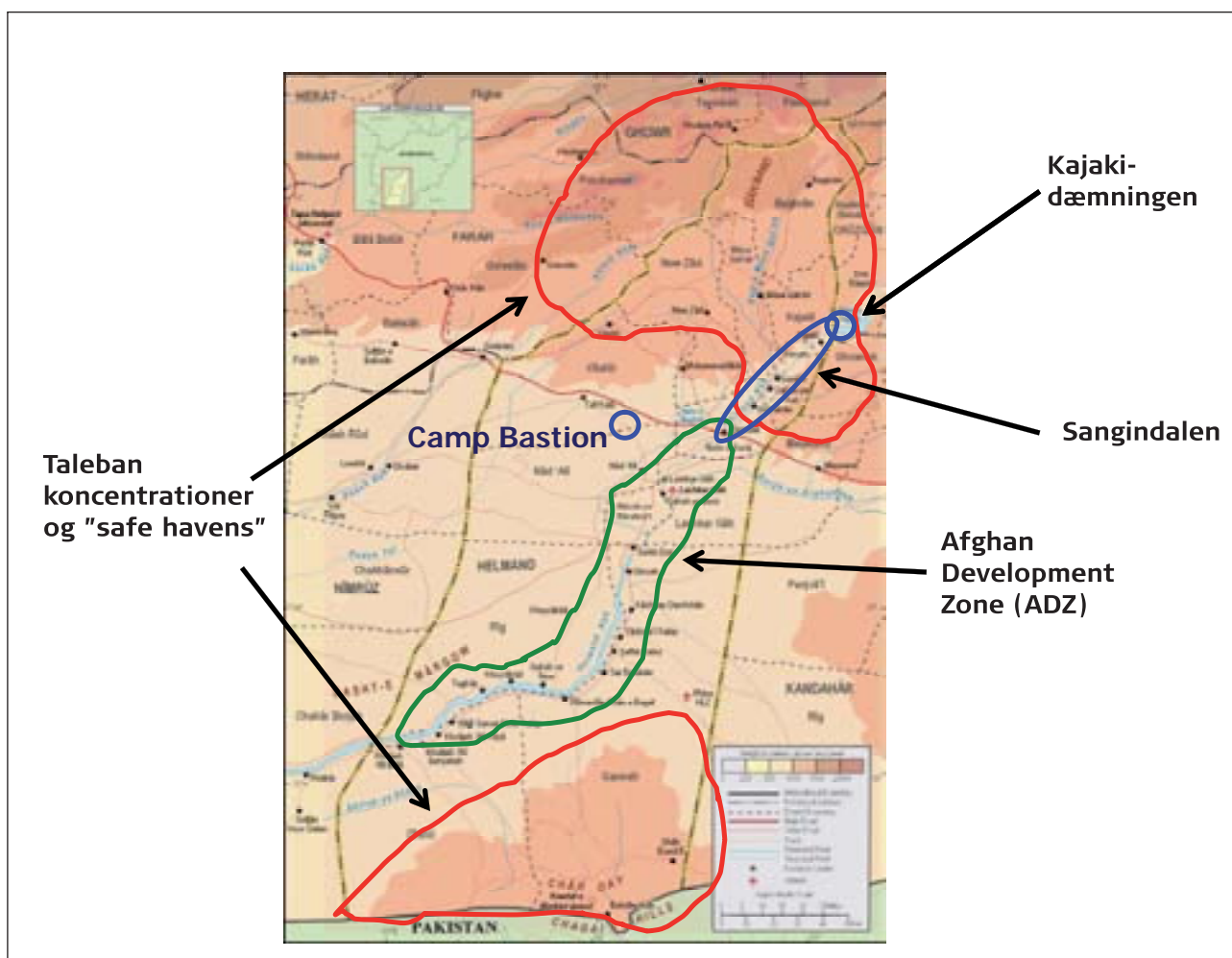
le af de østlige dele af Afghanistan er knap halvdelen af befolkningen, der udtrykker nogen eller stærk støtte til talebanbevægelsen. Den trods alt begrænsede støtte til taleban hænger sammen, at talebanbevægelsen hverken respekterer traditionelle lokale magtstrukturer eller den etiske kodeks, som befolkningen har levet efter. Det skal regeringen og ISAF udnytte, også selv om det på kort sigt betyder, at Afghanistan ikke udvikler sig i retning af et demokrati i vestlig forstand, mener Peter Dahl Thruelsen.

Det lange seje træk

I sin overordnede strategi for Afghanistan har Danmark valgt at satse massivt på uddannelse. Det er fornuftigt, vurderer Peter Dahl Thruelsen, fordi undersøgelser har vist, at afghanerne næst efter sikkerhed ønsker job og uddannelse.

Men uddannelse giver først udbytte på længere sigt, og derfor er det nødvendigt, at den danske militære styrke via samtænkningens midler kan skabe forbedringer, som afghanerne mærker med det samme. For kampen om befolkningens gunst er ikke vundet endnu, og Peter Dahl Thruelsen understreger, at ISAF og den afghanske regering skal vise fremskridt. Det er ikke nok bare at tale om dem.

- Befolkningen har ikke valgt, hvem de skal støtte, fordi de ikke har set noget overbevisende fra den afghanske stat på decentralt plan. Det essentielle i oprørsbekæmpelse er den konstante kamp om at vinde befolkningens gunst via den legitime stat, som vi hjælper, og den har vi ikke vundet endnu. Vi har ikke overbevist befolkningen om, at vi er den spiller, der skal spilles på, fastslår Peter Dahl Thruelsen. □

Fælles fodslag i ørkenen

Uddannelsen af de officerer og befalingsmænd, der beskæftiger sig med civilt-militært samarbejde og samtænkning, har været udsat for kritik. De har ikke haft de rigtige værktøjer til at etablere et effektivt samarbejde med både ngo'er og civilbefolkningerne. Det bliver der rådet bod på.

Tekst: Karen Dahlin, Forsvarets Medicenter. Foto: C.B. Lund.

Der har været problemer med at få samarbejdet mellem ngo'er og soldater til at fungere i praksis ude i de internationale missioner. Derfor er Udenrigsministeriet og Forsvaret gået sammen om at give de soldater, der skal samarbejde med ngo'er og lokale borgere, en civil tilgang til udviklingsarbejdet.

– Baggrunden for det nye uddannelsesinitiativ er, at vi med vores almindelige officersuddannelse ikke er trænet til at samarbejde med ngo'er og til at finde ud af, hvad lokalbefolkningen har behov for, konstaterer major Poul Nørgaard Andersen, der tilbragte hele juleferien sidste år med at planlægge det nye uddannelsesinitiativ.

Fællesuddannelsen herhjemme kan give fælles fodslag i ørkenen. Det nye er, at medarbejdere fra ngo'er og eksperter med forstand på afghansk kultur underviser soldaterne.

– Vi har brugt helt nye undervisningsmetoder. Folk fra ngo'er har holdt foredrag. Danske officerer, der har været ude i missionerne at arbejde, har coachet under hele kurset. Det er en langt dyrere undervisningsform, men den har givet pote, siger Poul Nørgaard Andersen.

Bedre klædt på

For at give både Udenrigsministeriets civilrådgivere og Forsvarets officerer

det bedst mulige grundlag er de blevet proppet med viden om afghansk kultur.

– I Forsvaret gør vi tingene på vores måde, men når vi skal samarbejde med et andet land med andre skikke, bliver vi nødt til at have en forståelse for landet, understreger Poul Nørgaard Andersen.

En af de eksperter, der har undervist, er Wali M. Amiri, der er født og opvokset i Afghanistan og kom til Danmark som politisk flygtning i 1993.

– Jeg kunne se på soldaterne, at de var interesserede i at have et ekstra kendskab til landet. De spurgte meget til, hvordan de skulle kommunikere med afghanerne, siger han.

Fasttømret mål

Lige nu er omkring 17 officerer og befalingsmænd, der har været igennem den nye uddannelse, i Afghanistan.

– Hver mand har tidligere haft sin egen mening om, hvordan tingene skal gøres. Nu har vi sikret os, at vi har et fasttømret mål forude, som vi går efter, siger Poul Nørgaard Andersen.

Det næste hold kommer igennem uddannelsen her i november.

– Det er altid godt at have ekstra viden. Så er spørgsmålet, om de kan bruge den, understreger Wali M. Amiri.

Kurset bliver inden længe overdraget til Hærens Ildstøtteskole, der fremover skal varetage CIMIC-uddannelsen. □

Lokale snedkere fra Sharak-distriktet i det centrale Afghanistan er i gang med at renovere en skole. Projektet er skudt i gang af CIMIC (civilt-militært samarbejde).

Køb stangtøj, der passer

Forsvaret skal ikke opfinde den dybe tallerken hver gang, der skal indkøbes nyt materiel. Køb hyldevarer, der virker. Det er bedst og billigst i længden. Det mener civilingeniør Jørgen Kragh ved Forsvarets Materieltjeneste.

Tekst: Jan Schelbech, Forsvarets Mediecenter. Foto: Alex Berg, Forsvarets Mediecenter.

Jeg sidder midt i lokalet og venter på en af FMT's civilingeniører. En radarspecialist. Forventningerne til interviewet er ikke særligt store. Et møde mellem en journalist og en ekspert i radartechnologi er måske ikke en særlig god cocktail, med mindre historien skal skrives til fagbladet Ingeniøren. Civilingeniør Jørgen Kraghs umiddelbare fremtræden afliver heller ikke mine fordomme. Han ligner en ingeniør med praktisk kontor- og fodtøj. Det sidste skal der til, når man skal transportere sig rundt i FMT's vældige bygning i Ballerup vest for København. Da han sætter sig på stolen i det interimistiske og hurtigt opsatte "mødelokale" bag bogkasser og reoler midt i rummet, bliver jeg til gengæld mødt med et smil. Og intelligente øjne bag brilleglas i titaniumrammer viser, at her er en mand med selvtillid og lune. Der er ingen tvivl om, at Jørgen Kragh har humor. Og så er han i besiddelse af nogle meget

klare holdninger til materielanskaffelse i Forsvaret.

Radar er bare en radio

Baggrunden for interviewet er, at Jørgen Kragh har været projektleder på anskaffelsen af flyvevåbnets nye mobile radarer, der afløser de faste radarhoveder i Danmark. De skal overvåge det danske luftrum, men hvad der er vigtigere: De er mobile. De har blandt andet en søster i Afghanistan lige nu. På sigt skal flyvevåbnet være klar til at sende dem på internationale missioner. Projektet blev afsluttet og afleveret til flyvevåbnet et halvt år før tid. Det er rimeligt usædvanligt for et stort indkøbsprojekt i Forsvaret.

Jørgen Kragh har en baggrund bl.a. fra Telestyrelsen og er ekspert i radiobølger. Måske ikke en optimal indgang til arbejdet med radar. Men det førte ham alligevel til jobbet som civilingeniør ved den tidlige Flyvematerielkommando. Og nu FMT.

– En radar er jo i virkeligheden ikke andet end en radiosender og modtager. Du sender nogle radiobølger af sted, og så få du et signal tilbage igen. Det krævede da lidt omstilling, men det er jo bare at læse på stoffet, fortæller Jørgen Kragh, mens jeg er ved at få kaffen galt i halsen. Det her interview kan godt gå hen og blive interessant.

Radarkatastrofe i Skagen

Det er blevet til cirka syv år i Forsvaret som ingeniør og projektleder. Den første store opgave ved Flyvematerielkommandoen var arbejdet med anskaffelse og idriftsættelse en 3-D-radar til daværende Flyvestation Skagen. Det blev et projekt, der siden har haft stor betydning for Jørgens Kraghs arbejde og karriere.

“En radar er jo i virkeligheden ikke andet end en radiosender og modtager. Du sender nogle radiobølger af sted, og så få du et signal tilbage igen.”

Radaren blev opstillet med økonomisk hjælp fra NATO. Den blev opført med banebrydende teknik og pressede radartechnologien til det yderste. Der var bare et problem. Den virkede ikke. Ikke i første omgang i hvert fald. Det var blandt andet, fordi systemet var meget softwaretungt. Det tager tid at fejlsøge i millioner af programlinier. Her var Jørgen Kragh med som fæl i jobbet som projektleder. Det blev til erfaringer, som han sjældent vil glemme. Det var et teknisk mareridt. En klar modsætning til købet af de nye mobile radarer.

– Radarprojetet i Skagen var fantastisk spændende set ud fra et teknisk synspunkt. Men projektet var som helhed ikke en succes. Det var en svær og vanskelig proces at få alting til at virke. Både i forhold til produ-

centen og herhjemme. Og projektet led af dårlig styring fra alle tre parter, NATO, FMK og leverandøren, fortæller Jørgen Kragh.

En god tekniker er ikke automatisk en god projektleder

Han fik simpelthen mejslet 3D på nethinden, hvordan man ikke skal køre et anskaffelsesprojekt i Forsvaret. Den lærdom gennemsyrrer hans daglige arbejde i FMT. Det præger også hans holdninger til, hvordan man vælger nyt materiel til Forsvaret.

– Vi er et lille land og en lille kunde i den store sammenhæng. Derfor skal vi læne os op ad vores samarbejdspartneres erfaringer. Det handler om at få det bedst mulige materiel til prisen, der samtidigt opfylder vores krav. Vi skal købe hyldevarer, der vir-

ker, når de bliver sat i stikkontakten. Dermed får vi måske ikke den sidste nye teknologi. Men hvad nytter forkantteknologi, hvis radaren ikke kan se flyene. Mobilradarerne fungerer for eksempel i Afghanistan hos vores NATO-partnere, fortæller han.

Samtidig er det vigtigt, at Forsvaret har sine egne folk med hos producenten. På mobilradarprojektet havde man en fast forbindelsesofficer udstationeret hos producenten Lockheed Martin. Det havde en god effekt.

– Et godt projekt handler også om information. Vores mand rapporterede hver gang, der var ændringer. Det gav os et glimrende beslutningsgrundlag i processen. Samtidigt skal man ikke underkende signalværdien i købers egen vagthund, slutter Jørgen Kragh af med at sige. □

For hver kvindelig chef er der næsten 99 mandlige. Sådan er billedet i Forsvaret. Men kønsfordelingen generelt er også en udfordring. Major Jette Albinus er eneste kvindelige officer blandt de i alt 145 officerer i Forsvarsstaben.
Foto: Alex Berg, Forsvarets Mediecenter.

Forsvarschefen er kvindernes mand

Manglen på kvindelige ledere er udtalt. Derfor er ti topchefer nu udnævnt til ambassadører for kvindelige ledere. En af dem er forsvarschefen. Han skal arbejde for at få flere kvindelige ledere i Forsvaret.

Tekst: Lærke Morell, Forsvarets Mediecenter.

- Nogle af dem siger nej, men hør nu her, chef, vi kan sgu' inte ha' kvinder med derhen osv. osv!
Den reaktion møder forsvarschef Jesper Helsø ofte, når han i Forsvarets verden sætter spørgsmålstegn ved den måde, vi besætter og definerer forskellige stillinger på.
- Jeg har aldrig rigtigt forstået de chefer, som ikke vil have kvinder, siger han.
Han er som én af ti danske topchefer valgt som ambassadør for kvinder

i ledelse på initiativ af Dansk Industri (DI) og Ligestillingsministeriet.

- Der er ingen tvivl om, at når man tager en beslutning i Forsvaret, så følger man den op og gør det arbejde, der skal til for at nå sit mål. Det ligger selvfølgelig i organisationens natur, men det er i høj grad også Jesper Helsøs fortjeneste, siger afdelingschef i Ligestillingsministeriet Vibeke Abel, når hun bliver spurgt om, hvorfor de har valgt forsvarschefen som ambassadør.

Kvinder har bedre mødekultur

Tallet for andelen af kvinder i stillingerne på toppen er lavere i Forsvaret end i resten af Danmark. Kun 1,4 procent af cheferne er kvinder. Jesper Helsø er bevidst om, at den største udfordring for ham ligger i at arbejde med organisationen indefra:
- Jeg skal sætte større fokus på at lære vores egen organisation at åbne øjnene for potentialet i kvinderne. De har noget i sig, som mænd ikke har, og det skal vi udnytte. De skaber

for eksempel en bedre omgangstone og har en bedre mødekultur.

På mission med modelbureau og legetøjsfabrikant

Topchefer for blandt andet Unique Models, DONG, LEGO og SAS Danmark er med i ambassadørkorpset.

- Som tingene ser ud i dag, er det kun fire procent af topcheferne i Danmark, som er kvinder. Og vi må gøre opmærksom på det bredt, for vi er jo alle sammen interesseret i at blive ledet af de bedste, siger Bolette Christensen, vicedirektør i DI.

Og ifølge Jesper Helsø kan den bedste lige så godt være en kvinde. Selv i Forsvaret.

- Hvorfor skulle kvinder ikke på samme måde som mænd kunne løse de opgaver, et forsvar gør? Hvad er det, der gør, at kvinder lige præcist ikke kan?, spørger Jesper Helsø.

Forsvarschefen har forpligtet sig til et år som ambassadør. □

De konkurrerer om deres egne job

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste har vundet driftsopgaver i Søværnets Operative Kommando og Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste i konkurrence med private virksomheder. Næste mål er at vinde lignende opgaver i Forsvarets Materieltjeneste i Ballerup.

Tekst: Marianne Bue Lønskov, FBE Foto: Forsvaret.

Opgaver som rengøring, kantinedrift, vinduespolering, vedligeholdelse af grønne områder og vintertjeneste, renovation samt reparation og vedligeholdelse af tekniske installationer bliver i fremtiden ikke nødvendigvis løst af FBE. For regeringen har besluttet, at alle offentlige institutioner skal sende de opgaver i udbud, som private virksomheder også kan løse. Meningen er, at opgaverne skal løses til den billigste pris. Denne beslutning har også indflydelse på Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste (FBE), der løbende må konkurrere med erhvervslivet om forskellige driftsopgaver.

Enten eller...

Private virksomheder, der giver tilbud på FBE's driftsopgaver på etablermenterne, skal give tilbud på at løse hele opgaven. De har altså ikke mulighed for kun at byde på kantine-

driften eller vedligeholdelsen af de grønne områder. For at interesserede virksomheder kan afgive bud, må de i første omgang søge om at være med i udbudsrunderen. Herefter bliver virksomhederne vurderet på, om de egner sig til at løse opgaven. Denne vurdering står Kvalitetsdivisionens Effektiviseringsafdeling i FBE for. De virksomheder, som er egnede, kan efterfølgende give et tilbud på den samlede opgave.

FBE byder også på sine egne opgaver i konkurrence med private virksomheder. Det gør de ved at afgive kontrollbud på opgaverne. Et kontrollbud betyder blot, at FBE tilbyder at løse de samme serviceopgaver som eksterne leverandører og som minimum til samme pris. De to kontrollbud, FBE gav i forbindelse med udbuddene af SOK's domicil i Brabrand og FKIT's nye adresse i Avedøre, var bl.a. i konkurrence med

ISS og IDA Service. Resultatet blev, at FBE vandt begge opgaver.

Påvirker dagligdagen

Det har stor indflydelse på opgaverne og strukturen i FBE, at organisationen skal i konkurrence for at beholde mange af sine kerneopgaver. For at have en reel mulighed for at vinde kontrollbud – altså være billigst og bedst – er det nødvendigt at tænke anderledes. Derfor har ledelsen i FBE set på, om der er arbejdsopgaver, der kan løses mere effektivt.

Samtlige arbejdsrutiner er blevet gennemgået, og i første omgang blev to områder udvalgt til at gennemgå større forandringer, nemlig kantinedrift og arealpleje.

FBE bedst med grydeske og plæneklipper

Lokalstøttecenter (LSC) Nordsjælland er blevet udvalgt til forsøgsom- ➤

De konkurrerer om deres egne job

« råde med henblik på optimal udnyttelse af storkøkkenet på Høvelte Kaserne. Derfor leverer Høvelte fremover mad til kantinerne ved Forsvarets Materieltjeneste (FMT) i Ballerup, FKIT i Avedøre, Center For Forvaltning på Høveltegård, Livgarden på Gothersgades Kaserne og Værksted Danmark i Brødskov. På arealplejeområdet er der skabt "udrykningshold". Det har intet med Falck at gøre, men betyder, at der i LSC-regi er dannet hold, som varetager arealplejen ved større opgaver. Det vil typisk være arealpleje og andre vedligeholdelsesopgaver, der er for omfattende for det enkelte sted. Det medfører en bedre udnyttelse af maskinparken og betyder, at udrykningsholdene udvikler særlige faglige kompetencer på områderne. Resultatet af storkøkkendriften og udrykningsholdene er, at FBE kan servicere FKIT uden at ansætte nye

medarbejdere, selvom driftsopgaverne hos FKIT er kommet til siden etableringen af FBE.

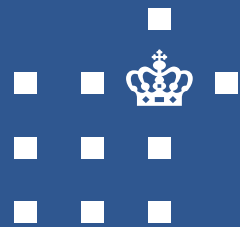
Omstillingen på Sjælland har naturligvis kun kunnet gennemføres, fordi de berørte medarbejdere - endnu en gang - har bevist, at begreber som "fleksibilitet" og "omstillingsparathed" er mere end hurraord i FBE.

Justeringer er uundgåelige

I en ny, stor organisation som FBE er justeringer uundgåelige. FBE er tvunget til at have en smidig struktur, der løbende kan justeres og omstruktureres, da FBE som minimum skal matche de private virksomheder, der udbyder lignende ydelser, på pris og kvalitet. Derfor er det nødvendigt med fleksible medarbejdere, der kan varetage forskelligartede opgaver. Med de igangværende omstruktureringer er FBE godt på vej, men også fremtiden vil byde på justeringer. □

FBE's køkkenfolk er supereffektive. Storkøkkenet på Høvelte Kaserne leverer mad til kantinerne på det halve Sjælland, nemlig til Forsvarets Materieltjeneste (FMT) i Ballerup, FKIT i Avedøre, Center For Forvaltning på Høveltegård, Livgarden på Gothersgades Kaserne og Værksted Danmark i Brødskov. Foto: Poul Henriksen.

FBE's ansvarsområder:

- Kantiner på tjenestestederne: 38 stk.
- Lejeboliger: 1.250 stk.
- Skydebaner, øvelsesterræner og -pladser: ca. 93 stk.
- Samlet bygningsareal: ca. 2,9 mio. m²
- Samlet landareal: ca. 331,5 km²

Topledelsen sætter fokus på fastholdelse

Ny samlet strategi fra Forsvarets ledelse skal føre til bedre sammenhæng mellem bemanning og opgaver. Det skal tiltrække og fastholde medarbejdere.

Bedre hverdag

1. Arbejdsvilkår – skabe rammer for at kunne passe sit arbejde.
2. Øge produktionen af officerer, befalingsmænd og specialister.
3. Styrke sundheden.
4. Øge fleksibiliteten inden for personelområdet.
5. Reducere belastningen på enheder og personel
6. Løn, tillæg og personalegoder.

Tekst: Marianne Hansen, Forsvarskommandoen. Foto: Sune Wadskjær Nielsen, Forsvarets Mediecenter.

Forsvaret er en attraktiv arbejdsplads. Det viser de seneste målinger, som peger på, at rekrutteringen til reaktionsstyrkerne går godt. Samtidig uddanner vi i Forsvaret gode ledere og faglærte specialister, og det har de opdaget uden for Forsvaret. Vores medarbejdere er attraktive og bliver ofte tilbudt attraktive job på det private arbejdsmarked. Som alle andre virksomheder er Forsvaret i stærk konkurrence med det øvrige arbejdsmarked.

Ledelsen råber vagt i gevær

For Forsvaret har denne tendens dog et sådant omfang nu, at Forsvaret må se nogle af sine bedste medarbejdere forsvinde, og det skader både virksomheden og de kollegaer, som bliver. Personalemanglen har nået et omfang, som har fået direktionen til at råbe vagt i gevær og tage aktion.

Derfor har Forsvarets ledelse iværksat en strategi, som i korte træk går ud på hurtigst muligt at sætte tiltag i værk, som skal gøre arbejdsbetingelserne bedre for medarbejderne, lette byrden for de mange, der trods alt bliver i Forsvaret, og rette op på underbemandede i virksomheden.

Tiltag er allerede i gang

Inden for flere af strategiens områder er der allerede taget aktion. For at forbedre arbejdsvilkårene arbejdes der bl.a. på at gøre rapportering fra missionerne tilbage til Forsvarskommandoen mindre tunge. Og på personsiden er udsendesperioderne gjort mere fleksible de steder, det kan lade sig gøre, og tillægget i forbindelse med internationale operationer er øget.

Mange flere tiltag er på vej og vil blive iværksat løbende i år og i 2008 inden for alle områder af strategien. - Hele ledelsen håber på denne måde at skabe bedre forhold for de mange medarbejdere i Forsvaret, som i dag arbejder ekstra hårdt for at få tingene til at løbe rundt. Vi ved, at der tæres hårdt på alles arbejdskraft og på familierne derhjemme. Men vi håber, at de mange nye tiltag vil bringe bedre balance mellem bemanning og opgaver, siger Forsvarsstabschef Tim Sloth Jørgensen.

Når du læser denne artikel, vil du have modtaget en særudgave af Forsvaret til Forsvarets medarbejdere, hvor du kan læse meget mere om bemanningssituationen og nogle af de tiltag, der nu sættes i værk. □

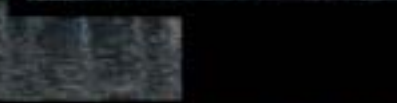
Se mere på FIIN: <http://ffi.forsvaret.fiin.dk/sites/bemanningssituation-kommunikation/default.aspx>

Rødt tattoo

I september erobrede Den Kongelige Livgarde Den Røde Plads i Moskva. Det foregik for fuld musik, dog uden at nogen løsnede et skud. Garden var draget østpå for at deltage i Kremlin Zoria – Moskvas Tattoo. Livgardens vagtkompagni eksercerede, og tamburkorpsset musicerede.

Foto: Lars Bøgh Vinther, Forsvarets Mediecenter.

På vagt med den nye redningshelikopter

Det vil tage tid, før de tekniske børnesygdomme er udstået, før besætningerne er omskolet, og før EH-101 definitivt overtager vagterne i Roskilde og Aalborg. Men i dag flyver redningsberedskabet i Skrydstrup kun med EH-101 og viser vejen frem.

Fartøjschef Jan Ingemann Pedersen (JIN), andenpilot Mark Kragh Christiansen (MAS), førstetekniker Jan Houllind Jørgensen, andentekniker/reder Kim Vendelø Jørgensen, systemoperatør Palle Sleimann og læge Klaus Holck udgør en af EH-101-besætningerne, der døgnet rundt er klar til at rykke ud og hjælpe mennesker i nød på havet eller syge, der hurtigt skal på hospitalet.

Tekst og foto: Lars Bøgh Vinther, Forsvarets Mediecenter.

Badedyr, luftmadrasser og redningsveste af alle typer fylder de lange vægge i helikopterhangaren på Flyvestation Skrydstrup. Alle har flynumre, navne og dato påført. Hver enkel vest repræsenterer en dramatisk historie, hvor redningshelikopteren og besætningen har gjort en forskel. Dramatiske episoder, hvor den gamle S-61 helikopter har brændt sig ind i danskernes bevidsthed som et ikon for redning. Men helikopteren, der denne septemberdag trækkes ind i hangaren, er militærgrøn med skrap gul farve på siden. 1. september overtog den nye Merlin EH-101 SAR-vagten i Skrydstrup. De 72 timers vagt fra tirsdag den 4. til fredag den 7. september giver et billede af, hvordan fremtidens redningshelikopter vil leve op til forgængerens flotte ry.

En enkelt nødsender har EH-101 allerede fået op på væggen. 22. august udbrød der brand i en fiskeskutter 80 mil ude i Nordsøen. En time efter alarmen samlede helikopteren tre fiskere op fra en redningsflåde. Fartøjschef og andenpilot på denne første SAR-mission var JIN og MAS – de samme piloter, som denne tirsdag middag i september afløser SAR-vagten på Flyvestation Skrydstrup.

SAR-huset

I 3 gange 24 timer skal de fem besætningsmedlemmer opholde sig ombord på redningshelikopteren eller i umiddelbar nærhed af SAR-huset. I dagligstuen er der tv, spil og læsestof til at fordrive ventetiden med. Fra midtergangen i huset er

der adgang til det fælles baderum, værelserne og opholdsstuen, hvor alarmtelefonen er centralt placeret. Når den særlige ringetone lyder og alarmen blinker, er det den vagthavende i JRCC (Joint Rescue Control Center) i den anden ende af røret med en såkaldt scrambling. Fra meldingen indløber, til helikopteren er i luften, går der i dagtiden gennemsnitligt syv minutter, hvis klokken er mellem 22 og 07 varer det i snit 13 minutter. I køkkenet overfor opholdsstuen pakker andenpilot MAS mad og drikkevarer ud til de tre døgn. Andenpilotens civile navn er Mark Kragh Christiansen, ifølge traditionen er det ham, der laver mad til besætningen.

Hangaren

Mens MAS snører bacon omkring ostefyldte kyllingebryster, sørger de to teknikere for, at helikopteren er klargjort. I dagtimerne står helikopteren klar udendørs, om natten er den trukket ind i hangaren, hvor teknikerne også har værktøj og reservedele. Førstesmed Jan Houllind Jørgensen burde egentlig nyde sin pension, men flyvevåbnet har overtalt ham til at fortsætte. Med sin store erfaring skal han på denne vagt oplære andentekniker Kim Vendelø Jørgensen i jobbet som førstesmed. Hvis der kommer en scrambling, bliver det dog Kim, der som svømmereder hænger for enden af wiren, for at hjælpe nødstedte i slinget. Et job Kim har udført de sidste 12 år. Et skilt på brystet med "S-61 simply the best" er rammende for teknikernes

forhold til forgængerer. EH-101 er mere avanceret og kræver flere mekanikertimer til eftersyn, vedligehold og reparation. Og så har omskolingen til den nye helikopter været krævende. Kurser i Karup, to måneder i England uden friweekender hjem og et langt skoleprogram med obligatoriske 84 timers operationer i luften slider på den gode vilje. Ikke mindst når flyvningen udgår fra jyske Karup, mens familiens hverdag foregår på Sjælland.

Hoist i mørke

MAS fik ros for sin kylling i senepssovs, opvasken forsvandt ved fælles indsats, og nu er der mørkt på pladsen foran hangaren, hvor helikopteren gør klar til at lette. Fartøjschef JIN har fået tildelt 6 flyvetimer til træning under vagten. I aften skal der øves med søværnets skib Drejø, bl.a. skal doc, lægen fra infirmeriet, hejses op og ned i en wire fra den ene af flyets kraner, i fagsprog hoiste. Systemoperatør Palle Sleimann bemander den moderne konsol med navigation, kameraer og kommunikation. Han får etableret god kommunikation med Drejø i farvandet vest for Kalundborg, det infrarøde FLIR-kamera låser fint på marinefartøjet 25 meter under flyveren. Sidedøren åbnes, en guideline kastes, og så mangler teknikerne kun at hoiste doc til skibet. Desværre er der problemer med en af hoistene. Med kun én hoist i reserve til en eventuel skarp mission må den del af aftenens træning indstilles. Efter landing i Skrydstrup må Jan og Kim >>

På vagt med den nye redningshelikopter

Læge Klaus Holck eller en kollega er med hvergang en EH-101 letter på Skrydstrup. Med sit udstyr er den nye helikopter en flyvende, moderne skadestue.

« først reparere hoisten, før de kan trække maskinen ind for natten.

Scrambling

Alle ligger i dybeste søvn, da telefonen ringer kl. 03.32. Doc tilkaldes fra infirmeriet, mens alle kommer hurtigt i tøjet og ud til maskinen. Mens Kim og Jan får trukket maskinen ud, er piloter og operatører allerede i gang med opstart. Som sidste mand springer doc ind i agterlugen under de drejende propeller sammen med Kim. 12 minutter efter scrambling er redningshelikopteren på vej mod et plejehjem i Hvide Sande for at lede efter en bortkommen dement kvinde. Efter bare ti minutter i luften melder politiet, at kvinden er fundet i god behold. Flyet skal igen tankes, tjekkes efter og trækkes ind. Der bliver drukket mange glas vand og skrevet rapporter, før besætningen atter ligger i køjen.

Nødraketter

JIN hedder civilt Jan Ingemann Pedersen. Ved siden af SAR en han chefinstruktør på omskolingen til EH-101. Kombinationen af øvelser

og skarpe missioner giver brugbare erfaringer. Hele onsdagen går fartøjschefens tid med administration i telefon og ved computeren. Mørket har atter sænket sig, og den hjemmelavede pizza er spist, da helikopteren flyver mod Grådybet ved Fanø for at træne med redningsskibet fra Esbjerg. Teknikken fungerer, og trods dårligt vejr og høj søgang hoistes Kim og doc ned og op. Vel hjemme igen er humøret højt under kaffen og chokoladekagen. Men så kimer telefonen, og sidste bid må sluges. Få minutter senere er alle igen i luften. En nødraket er observeret ved Drejø. En minutøs eftersøgning afslører hverken vrage eller nødstedte. Igen har ubetænksom leg medført unødigt udrykning.

Travl dag

Torsdagen bliver travl. En besætning under omskoling lander, og maskinerne byttes rundt. En træningstur, hvor der øves opsamling fra vand og landing i terræn, afslører dog fejl på maskinen. Den gamle maskine kaldes tilbage, og mens udstyret flyttes tilbage, scrambles SAR-vagten kl.

15.38. En 60-årig mand med livstruende blodprop i hjertet flyves i hast fra Ærø til Odense. Trods arbejdspresset beslutter JIN at gennemføre planlagt hoist-træning med den nye doc og test med magnesiumraketter ved Halk. Mens teknikerne tjekker flyet, og der forberedes sen aftensmad, ringer JRCC kl. 21.09 med en ny scrambling. Først flyves til Skejby Sygehus efter et lægeteam, dernæst sættes teamet af i Hillerød, hvor besætningen venter i to timer, før en af lægerne flyves tilbage til Skejby med en lungesyg 40-årig kvinde. Klokkens 02.30 skriver besætningen rapport hjemme i Skrydstrup.

Mission accomplished

Da afløsningen fra Karup lander fredag middag, venter to timers mekanikerarbejde, før JIN og besætning endelig kan flyve hjem på weekend. Der blev ikke hængt nye veste op i Skrydstrups hangar, men en 60-årig hjertepatient og en 40-årig kvinde med lungesvigt kan takke SAR-vagten for liv og helbred. □

EH-101 helikopter

Danmark har otte EH-101 helikoptere til SAR (search and rescue = eftersøgning og redning).

Der er døgnbemandede SAR-vagter i Roskilde, Skrydstrup og Aalborg. En SAR-besætning er på seks personer inkl. en læge.

En mediciner står til søs

I starten gik hun og tjekkede sin mobil for signal. Til sidst forsvandt forbindelsen til satellitten. Sms'erne holdt op med at tikke ind. Malene var uden for vennernes rækkevidde, i Nordatlanten, ombord på et inspektionsskib, i bidende kulde og omgivet af isbjerge.

Tekst og foto: Helle Baago, Tendens.

Fornemmelsen af ro var "overraskende god", siger lægestuderende Malene Fløe Andersen i dette interview til *Forsvaret*. Men den oplevelse var kun en af mange.

I dag har hun svært ved at pege på, hvad der gjorde størst indtryk. Til gengæld er hun helt sikker på, at hun efter sin uddannelsesturnus alvorligt vil overveje at søge ind som læge ved søværnet.

– Det kan man lære rigtig meget af, blive en bedre læge og samtidig få en kæmpeoplevelse, siger 25-

årige Malene, der læser medicin ved Aarhus Universitet.

Tænkepause

Forud for hendes praktikophold var gået en serie af e-mails til Forsvarskommandoen i København. Malenes far arbejder med helikoptere i flyvevåbnet og havde i forbindelse med et ophold på Hvidbjørnen konstateret, at skibet havde en læge ombord.

– Så skrev jeg til forsvaret.dk – de har sådan et kontakt-klik – og spurg-

te, om de havde overvejet at bruge medicinstuderende. Nej, det havde de ikke. Så spurgte jeg, om de ville overveje det. Næ, det ville de heller ikke – men min ansøgning røg alligevel videre til søværnet. Efter seks-syv måneders tænkepause fandt de ud af, at det måske ville være en god ide!

Hvorfor var du så ihærdig?

– Det lød som en fed oplevelse og en rigtig god arbejdsplads, som jeg ville teste. Jeg har altid overvejet at blive læge i udlandet i en periode. Men >>

En mediciner står til søs

Efter turen med Hvidbjørnen overvejer Malene Fløe Andersen at søge ind som skibslæge i søværnet.

« indtil da vidste jeg ikke, at der var muligheder inden for søværnet. Efter at jeg har været på Hvidbjørnen og fortalt om det, er de vist blevet bombarderet af mange lægestuderende ovre på Holmen, siger Malene, der siden turen har leveret førsteklases PR for livet ombord på et inspektionsskib.

– Jeg har været med i redningsaktioner, er blevet hoistet op i en helikopter, set hvalroskolonier og isbjørne, besøgt Siriuspatruljens hytter, siddet på dækket i t-shirt i solskin og 5 graders kulde og kigget ind over indlandsisen. Det er svært at fremhæve én ting. Jeg tænker mere på det som en totaloplevelse, siger hun.

Ansvar

Malenes rolle ombord var at være tilknyttet skibets læge. Lægen har åbent i konsultationen hver dag kl. 9 for besætningen, der kommer for at blive behandlet for småskavanker.

– Her skulle jeg først og fremmest observere. Men især i den første uges forskole var der en masse rednings-

øvelser både i havn og rundt omkring på Island. Her kom de ”forbrændte” efter et havari ned i infirmeriet. Jeg fik overdraget nogle af dem og skulle vurdere, hvordan de skulle behandles. Ugen før jeg kom ombord, styrtede et fransk fly ned på indlandsisen, og Hvidbjørnen deltog i redningsaktionen. Her var lægen ude og behandle på stedet og få sendt de tilskadekomne med helikopteren. Så lægen fungerer også i virkelige redningsaktioner.

Det skræmmer dig ikke, at du kan komme til at stå alene med et kæmpeansvar en dag, hvor noget er gået rigtig galt?

– Nej, det tiltrækker mig. Man kan lære rigtig meget af både at stå med ansvaret selv og skulle håndtere situationen hurtigt. Man kan få sin viden og sine grænser prøvet af og blive en bedre læge, siger hun.

Åben tone

Hendes møde med mandskabet var en positiv oplevelse, også selvom

hun lige skulle falde ind i jargonen ombord.

– Det er jo en flok sømænd, man kommer ind til. Og vi var kun syv piger af de 71 ombord. Så lidt mandehørm var der da, men ikke noget, der afskrækker mig. Tværtimod. Jeg kan godt lide en åben tone.

Var der et hierarki ombord?

– Ja, det var der. Jeg hørte sammen med lægen under officersmessen. Så var der menigmessen for de andre besætningsmedlemmer. Kaptajnen spiser jo for sig selv. Men der var ikke noget hierarki på den måde, at der var områder, som var lukkede for mig. Jeg måtte komme alle vegne og stå på kommandobroen. Alle folk ville meget gerne fortælle om det, de lavede.

Er du blevet så bidt af at være i Forsvaret, at du kan se dig selv som læge i Afghanistan?

– Ikke umiddelbart, siger Malene og tøver: Men omvendt kunne jeg godt se mig selv få lyst til det! □

Malene Fløe Andersen

Malene Fløe Andersen sejlede i sommeren 2007 i Nordatlanten som lægestuderende med Hvidbjørnen, der er et inspektionsskib af THETIS-klassen. Besætningen består af 76 mand, blandt andet fem medlemmer af Siriuspatruljen. Med ombord er en af søværnets skibslæger.

Malene har tidligere rejst verden rundt et par gange og arbejdet som frivillig på et børnehjem i Vietnam efter tsunamien i 2004.

Siden hendes sejlads med Hvidbjørnen har endnu en lægestuderende været med ombord.

De blev mere end påhæng

I år regner Forsvaret med at udstationere omkring 70 medarbejdere. Langt de fleste tager deres ægtefæller med. Forsvaret har talt med to hustruer og en mand, som ikke tog ud for at gå hjemme.

Tekst og foto: Karen Dahlin, Forsvarets Mediecenter.

Inge Skovby Hansen, Dorthe Falken Larsen og Søren Isaksen rejste til hver sit kryds på europakortet med deres ægtefæller. På hver sin måde gjorde de årene i Grønnedal, Bruxelles og Sarajevo til en helt speciel oplevelse, der satte præg på dem.

I hjertet af Europa

Inge Skovby Hansen drog af sted til Bruxelles for at opleve kunst og kultur. Med sig havde hun sit nye eksamensbevis som ergoterapeut, som hun også havde lyst til at bruge.

Fire år midt i Europa. Det kunne Inge Skovby Hansen se frem til, da hun fulgte sin mand til Bruxelles. Hun havde gjort op med sig selv, at hun ville nyde at have mere tid i budgettet end hjemme, men også at hun gerne ville fylde sin hverdag ud med gode aktiviteter. Dog ikke på den belgiske måde.

– Belgierne er meget glade for at gøre rent. Facade og fliser udenfor bliver skrubbet og skuret, som om det var inde i huset. Det grinede vi meget af, siger Inge Skovby Hansen. Med to timer i bil til Paris og halvanden time til London fik ægteparret slidt mere på deres pas end herhjemme.

– Vi benyttedes os af, at vi boede midt i Europa. Som udsendt havde vi også pludselig meget fine økonomiske vilkår. Så vi fik besøgt både Frankrig, Polen og USA for blot at nævne nogle få lande, konstaterer hun.

Ikke fire år spildt

Inge Skovby Hansen var nyuddannet ergoterapeut, da hun tog af sted. I Bruxelles satte hun sig i kontakt med

den belgiske ergoterapeutforening og fik frivilligt arbejde på et hospital to gange om ugen.

– Jeg ville gerne have haft lidt erfaring som ergoterapeut hjemmefra, men jeg er god til at se positivt på tingene. Og så er jeg ikke bange for at dumme mig, siger hun.

Samtidig var det vigtigt for hende ikke kun at fylde hverdagen ud med gode romaner, løbeture og hjemlige sysler. >>

Nu er der to storbyer – København og Bruxelles – hvor jeg føler mig hjemme, fortæller Inge Skovby Hansen.

De blev mere end påhæng

« – Der opstår let et misforhold mellem en mand, der har travlt, og en kone, der sidder derhjemme. I begyndelsen syntes jeg, at det var hårdt at være medfølgende kone, fordi jeg ikke havde en identitet i et job, siger hun.

Samtidig kunne hun godt frygte, at hendes uddannelse var blevet forældet i de fire år, hun var væk.

– Jeg var meget spændt på, om arbejdsgiverne syntes, at jeg havde spildt fire år, siger hun, der kom i arbejde kort efter hjemkomsten.

Dansk europæer

Inge Skovby Hansen drog ud som dansker og vendte hjem som både dansker og europæer.

– Hvis jeg ser noget i tv fra Belgien, så føler jeg mig hjemme, siger hun. De fire år har været en kæmpe oplevelse, som hun kun kan anbefale. Hun er ikke selv overbevist om, at hun vil tage af sted en anden gang, medmindre hun er sikret et arbejde.

– Hvis Forsvaret gerne vil have, at konerne tager med, skal de måske

hjælpe dem til at få job, siger Inge Skovby Hansen.

Balkan i blodet

Sønderskudte huse og sigøjnerkolonier var noget af det første, der mødte Dorthe Falkenberg, da hun fulgte med sin mand til Sarajevo.

Hun endte med at få Bosnien helt ind under huden.

– Bosnierne vader ikke ind i en med træsko på, konstaterer projektleder Dorthe Falkenberg Larsen. Hun havde aldrig sat sine ben på Balkan, før hun drog til Sarajevo med sin mand fra 2003 til 2007.

– I begyndelsen fokuserede jeg meget på skudhullerne, nedbrændte huse og de åbne skraldespande. Efterhånden fandt jeg ud af, at hvis jeg kiggede forbi det grimme, så havde jeg udsigt til de smukkeste bjerge, siger hun. Ægteparret fik et skønt hus lige op ad en sigøjnerkoloni, for Sarajevo er et kludetæppe af vidt forskellige kulturer, hvad Dorthe Falkenberg Larsen også skulle vænne sig til.

– Vores hushjælp insisterede på at kalde mig Frau Larsen. Det kunne jeg ikke holde ud, så vi endte med et kompromis. Hun kaldte mig Frau Dorthe, og jeg overhørte 'Frau'et', smiler Dorthe Falkenberg Larsen.

Glem det grå guld

Det første halve år var op ad bakke for den ellers så travle kvinde, der pludselig skulle vænne sig til ikke at have kalenderen fyldt ud. Langsomt men sikkert blev tiden fyldt ud med at tilegne sig sproget og behandle krigstraumatiserede og handicappede børn ved at lære dem at ride. Hjemmefra havde hun fået orlov fra sit job, så hun var sikker på at kunne komme tilbage.

– Jeg er 51 år, og det med det grå guld holder ikke i dag, siger hun. Helt uden arbejde var hun ikke i Sarajevo.

– Det er et tomandsjob dernede. Jeg har stået for planlægning af det sociale. Det er ikke det samme som et job, men det er en udfordring at få halvtreds mennesker til julefrokost, siger Dorthe Falkenberg Larsen.

Rusty er mit kæreste minde fra Sarajevo, siger Dorthe Falkenberg Larsen.

Øjenåbner

I sofaen i herskabslejligheden på Frederiksberg står puderne, som blev syet i basaren, og katten Rusty, som Dorthe reddede fra et sølle liv som vildkat, har også fast bopæl her.

– Jeg hygger mig med de gode minder. Fordi det var så meget op ad bakke det første halve år, endte det med, at Bosnien kom ind under huden, siger hun.

Hun har fået øjnene op for, hvor meget vilje bosnierne har til at komme videre trods de barske oplevelser, de fleste har haft.

– Jeg har set, hvor sårbart livet er, og hvor forkælede vi er i Danmark. Jeg er blevet mere ydmyg. Det håber

I lange perioder var vi i Grønnedal i et stræk. Så kunne jeg godt få økuller. En McDonald's-menu savner man altid.

jeg holder, siger Dorthe Falkenberg Larsen, der ville være klar til at tage af sted igen.

– Jeg kan pakke i løbet af en time, siger hun.

Ned i gear i Grønland

Knap to år tilbragte Søren Isaksen på toppen af kloden i lilleputsamfundet Grønnedal. Sladder og store naturoplevelser var en del af pakken for den medfølgende mand.

– Grønnedal er som et åbent fængsel. Den eneste forskel er, at jeg var der frivilligt, griner Søren Isaksen.

Han skynder sig dog at bløde udsagnet op, for tilbage i det sorte bjælkehus nær Svendborg er det især minderne om de mange fantastiske naturoplevelser, der fylder.

– Det var en oplevelse for livet, men tiden er dæledeme lang deroppe, konstaterer han også.

Måske er det derfor, at der flourer så mange rygter blandt de kun 140 fastboende i Grønnedal.

– Jeg kan huske, da Peder Post kom til at drikke en liter mælk for hurtigt og sked i bukserne. Der gik kun en time, før hele bygden vidste det. Men rygterne forvinder ligeså hurtigt, som de opstår, siger Søren Isaksen.

Medfølgende mand

Der er typisk ikke så mange medfølgende mænd som hustruer. Derfor var Søren Isaksen offer for små, godmodige drillerier.

– Når vi fik indbydelser, kunne der stå til Martine og kone, men det var ikke negativt ment, siger han.

I modsætning til hvad mange tror, var der masser af aktiviteter, som også var møntet på mænd såsom stenslibning og idræt i hallen. Og Søren Isaksen havde masser af tid til at deltage, for arbejdet i det lille kostudsalg lagde kun beslag på tre ugedage. Det sociale liv er også rigt i den lille bygd.

– Der er selvfølgelig altid en klaphat på enhver arbejdsplads. Det gælder også Grønnedal. Men jeg havde det godt med de allerfleste. Jeg skulle lige snakke med kunderne på mit arbejde, og det blev tit til, at vi aftalte at mødes til en pilsner og et spil et eller andet om aftenen, siger han, der godt kan savne, at folk bare dropper forbi hinanden til en kop kaffe herhjemme.

Gearskifte

Bilerne kører højst tredive kilometer i timen i Grønnedal, og folk deroppe har generelt mere tid.

– Jeg var meget mere afslappet, konstaterer Søren Isaksen, som dog også har været glad for at komme hjem til et mere pulserende miljø i Danmark.

– Det er ikke altid godt at komme så langt ned i gear. Jeg har haft perioder, hvor jeg skulle speede op igen, siger han.

Parret er klar til at tage til Grønnedal igen, hvis tilbuddet kommer. Også selv om Søren Isaksen ind i mellem har undret sig over arbejdsgangene i Forsvaret. – Jeg har været træt af Forsvarets kommandovej på kommandovej. Alt skal gå gennem mindst fire personer, før noget kan besluttes, siger han. □

Fakta

Forsvaret skelner mellem udstationerede og udsendte på mission

- En udstationering varer typisk tre til fire år
- I år regner Forsvaret med at udstationere omkring 70
- Normalt er der omkring 50 udstationerede om året
- Langt de fleste har deres ægtefæller med
- Medfølgende ægtemænd kan tælles på en hånd
- Flest bliver udstationeret i Bruxelles, men mange kommer også til Tyskland og Polen

Den dumdristige færgemand

14. september 1807 blev statsstøttet sørøveri tilladt i Danmark. Færgemanden Jens Lind var en af de første til at beslaglægge et engelsk fartøj.

Tekst: Sune Wadskjær Nielsen, Forsvarets Mediecenter. Illustration: Handels- og Søfartsmuseet.

Allerede inden napoleonskrigene var Jens Lind (1776-1841) kendt som en vovehals i Helsingør. Han havde vundet sit ry, da han med dødsforagt havde reddet et hjælpeløst skib i det forfrosne Øresund. Jens Lind var også opportunist. I 1801 arbejdede

han som færgekarl i Helsingør, og da hans chef døde, giftede han sig straks med den 10 år ældre enke og overtog dermed færgeforretningen.

Det var held i uheld for Jens Lind, da engelske skibe i 1807 lukkede Øresund for færgesejlads. Nu fik han

i stedet mulighed for at blive kaper – en rolle, der passede ham meget bedre end det rutineprægede færgesjob.

I oktober 1807 sejlede englænderne væk med hele den danske flåde, og Danmark gik i alliance med

Et lille kaperskib har kapret en galease fra en større konvoj. Sådan foregik mange kapringer. Med små hurtige både kunne kaperne slippe væk med deres priser, inden engelske orlogsskibe kunne gribe ind. Kaperne skyndte sig at søge ly under danske kystbatterier, hvis englænderne var efter dem. Når de kom i land, skulle myndigheder prisbedømme skibet, hvorefter kaperne kunne sælge lasten på en auktion, hvilket ofte var en meget indbringende forretning. Tit var det dog investorerne bag kaperne, der tjente penge på auktionen, når de havde aflønnet mandskabet. Handels- og Søfartsmuseet.

Jens Lind (1776-1841) fra Helsingør. Han var kaperkaptajn 1807-1809 og igen i 1813. Efter napoleonskrigenes afslutning fortsatte han med dristige projekter. En overgang var han smugler, og i 1830'erne sejlede han prototyper af både hele vejen over Østersøen til Skt. Petersborg. Maleri af Jens Lind omkring 1814, der er gengivet i Laurids Pedersens bog: Gennem Helsingør.

Napoleon mod Storbritannien. Uden en flåde var det svært for Danmark at ramme englændernes transporter af varer fra Baltikum, der sejlede i konvojer igennem Øresund. Gode råd var dyre. Kaperi blev svaret. Kronprins Frederik, der regerede Danmark, tillod private borgere at udruste bevæbnede skibe, der kunne indfange handelsskibe, som sejlede med forsyninger til fjenden.

Jens Lind kunne ikke vente, til han fik udstedt sit officielle kaperbrev af myndighederne. Han udnyttede, at de engelske handelsfartøjer endnu ikke var opmærksomme på faren fra kaperne. Med sin færgøjolle sejlede han ud og overraskede det engelske handelsskib Lord Nelson. Hvis han var blevet fanget uden kaperbrev, kunne englænderne hente ham på stedet som pirat. De danske myndigheder så igennem fingre med hans overtrædelse af reglerne, og Jens Linds kapereventyr var i gang. Alene i 1807 tjente han 30.000 rigsdaler på at sælge ladningerne fra sine priser. Det var 400 gange mere, end en sekondløjtnant fik i årsløn.

Cort Adeler – en fejl

I sommeren 1808 begik Jens Lind en fejl. Han sagde ja til at blive kaptajn på fregatten Cort Adeler – det største danske kaperskib overhovedet. Umiddelbart skulle man tro, at vejen var banet for endnu flere priser, men det store skib var for langsomt og for synligt til at overrumple fjendtlige fartøjer. Til gengæld var det et yndet mål for englænderne, og om natten

den 20. august havde de nær taget Jens Lind på sengen. To engelske barkasser – det vil sige robåde med små kanoner – angreb Cort Adeler, der lå ankret op ud for Helsingør. I en blodig nærkamp med huggerter og økser lykkedes det med nød og næppe at slå englænderne tilbage.

Jens Lind måtte erkende, at det store skib ikke var meget bevendt som kaperfartøj, og han satsede i stedet på den raske kutter Haabet, der bare havde en snes mands besætning og to små kanoner. Som et hurtigt rovdyr indhentede den det ene bytte efter det andet, når et handelsskib eksempelvis var blevet sejlet agterud af konvojen. Selv vanskelige modstandere gav han sig i kast med. I november 1808 overmandede Jens Lind og hans folk en engelsk brig med ti kanoner, inden den fik ram på Haabet med en bredside.

Kaperstoppet

Mens kaperne som Jens Lind morede sig for deres hurtigt tjente penge, sultede nordmændene. Kun få danske kornskibe kom igennem englændernes blokade. For at blødgøre englænderne forbød kronprinsen i 1809 kaperi bortset fra et lille område på Slesvigs vestkyst. Jens Lind skyndte sig at sætte sine penge i fast ejendom og købte to nordsjællandske gårde i Asminderød. Her kunne Fløjslind, som han blev kaldt på grund af sin moderigtige klædedragt, hygge sig uden konen, der blev boende i Helsingør:

– Jens Lind lod nu avlskarlen pløje og gik så selv på jagt med de unge

elever og forstkandidater, sejlede på Esrom Sø og sendte af og til vogne til Helsingør efter musik og damer og holdt så bal, fortæller en af hans bekendte, Niels Bache. I 1810 blev Jens Lind far til et uægte barn, og han forlod i 1811 sin hustru til fordel for sin purunge elskerinde Marie Sonne.

Et togt for meget

Englænderne var ligeglade med det danske kaperstop og fortsatte med at afskære forbindelsen mellem Norge og Danmark. Den 23. marts 1810 blev forbuddet ophævet. Først i 1813 stod Jens Lind til søs igen med båden Grevinde Danneskiold. Også svenske skibe kunne jages, da Sverige for anden gang i krigen var blandt Danmarks modstandere. På Landskronas rhed spillede vinden Jens Lind et puds. Da han havde kappet ankertorvet på en svensk galease, blev skibet blæst i den forkerte retning ind mellem de andre skibe. Svenskerne slog alarm, og en svensk barkasse med 2 officerer og 40 mand jagtede Jens Lind. Det blev en dyrekøbt prise. Jens Linds bror og to andre kaperne blev dræbt, mens de forsvarede galeasen, og Jens Lind måtte efterlade kaperbåden til svenskerne. Udbyttet var magert. Lasten indeholdt kun tjære. Sådan sluttede Jens Linds kapereventyr. Efter den sidste kamp blev han udnævnt til Dannebrogsmænd. □

Denne artikel er baseret på oplysninger fra Boris Kolls bog Kaperkaptajn Jens Lind – manden bag myten.

Her på siden bringer vi gode råd fra Center for Idræt og fra Forsvarets Arbejdsmiljøcentre. Gode råd om, hvordan du træner rigtigt og effektivt. Gode råd om, hvordan du får et godt og sundt arbejdsmiljø.

Lykken er gode bøffer...

Bliver der flere og flere italienske skjorter og t-shirts i din gaderobe? Dem, hvor der hænger "spaghetti" ud af ærmerne. Eller døjer du med mormor-arme? Så er denne artikel til dig.

Tekst: CFI under FSU. Foto: Polfoto.

Den skinbarlige sandhed er, at vores fysiske styrke topper, når vi er omkring 30 år. Herefter går det ned ad bakke med cirka en procent om året. Nu kan du selv regne på, hvor stor procentdel af din maksimalstyrke, du teoretisk set har tilbage. Det er dog kun et teoretisk bud, for der er naturligvis en række faktorer, der spiller ind. Dit aktivitetsniveau er den vigtigste faktor. Tilbringer du hele din arbejdsdag bag skrivebordet og hele aftenen på sofaen, og er dit fysiske aktivitetsniveau begrænset, vil din muskelstyrke aftage hurtigere. Har du derimod et fysisk krævende arbejde, hvor du bruger kroppen meget, eller træner du regelmæssigt, vil din styrke bevares - og måske endda øges.

Nej, nej, nu ikke noget med at regne på det med alderen før de 30 og så komme frem til, at der er et par år at give af endnu - tro om igen! Hvis du ikke bruger dine muskler,

mister du din styrke, og dine muskler svinder også, inden du fylder 30 år.

Dermed sagt: Du skal ikke bare ligge og vente på, at kroppen forfalder. Nej, op af stolen, ind i styrketræningscenteret, vælg cyklen frem for bilen, ud i haven og grav. I bund og grund handler det om at tage ansvar for din krop.

Mormor-arme

Hvordan så med kvinder, de skal da ikke styrketræne? Jo, kvinder får samme træningsrespons som deres mandlige kollegaer. Der er dog nogle hormonelle forskelle, der gør, at kvinders muskler ikke vokser i helt samme omfang som mænds. Men denne hormonelle forskel gør desværre også, at kvinders muskler hurtigere nedbrydes og bliver til slappe "mormorarme", hvis de ikke bruges. Os med "krympemøl", hvad med os? Vi oplever, at kroppen forandres, men her kan regelmæssig styrketræ-

ning hjælpe med at øge energiforbruget og vil hjælpe kroppen i kampen mod forfald.

Skal bøfferne vendes

Foruden at have en sundhedsmæssig forebyggende effekt medfører styrketræning en mængde fysiske gevinster i din hverdag. Du vil hurtigt opleve, at kassen med printerpapir føles lettere, eller det tunge maskingevær måske ikke er så tungt alligevel. Og så må man heller ikke glemme den effekt, en opstrammet krop kan have på ægtefællen eller partneren derhjemme!

Så fat dine kollegaer - ung som gammel, kvinde som mand - og kom ned i træningscenteret og brug kroppen, det er dét, den er beregnet til - og det, den har brug for.

God fornøjelse med træningen, vi vender tilbage til januar med en ny serie om motion, kost og knæ. □

Danske piloters natbriller – Night Vision Goggles – forvandler nattemørket til et landskab med grønligte konturer. Det er en stor fordel, navnlig i internationale operationer.

I et grønligt skær

Tekst: Sune Wadskjær Nielsen, Forsvarets Mediecenter. Foto: Carsten Sandberg, Forsvarets Mediecenter.

Piloterne ser lidt uhyggelige, nærmest robotagtige ud, når de har Night Vision Goggles monteret på hjelmen. I et fjendtligt miljø er natbrillerne et uundværligt redskab. Særligt når danske piloter skal til at flyve troppe-transport, bliver det vigtigt at kunne operere om natten, fortæller kaptajn Mark K. Christensen, der har pilotnavnet MAS:

– Natbrillerne gør, at vi kan kæmpe om natten i forbindelse med interna-

tionale operationer. Dem, vi kæmper imod, har ikke natkikkerter. Derfor giver det en kæmpefordel.

Når det gælder uddannelse i flyvning med Night Vision Goggles har piloter, som får troppetransport som deres fremtidige opgave, og piloterne, der flyver Fennec-helikoptere i Irak, højeste prioritet. Det betyder blandt andet, at de lærer at flyve lavt om natten. I redningshelikopterne flyver piloterne også med natbriller.

Det øger sikkerheden under natlige udrykninger.

Sidder på hjelmen

Hvis de skal flyve, mens det er mørkt, monterer piloterne de et kilo tunge Night Vision Goggles på hjelmen. Inden piloterne sætter sig bag rorpinden, justerer de brillerne et mørkt sted, så de kan se skarpt. De slår først brillerne ned for øjnene, lige før helikopteren letter.

Omgivelserne fremstår i et grønligt skær med natbrillerne på. Natsynet har en del begrænsninger, i forhold til hvad det normale øje opfatter om dagen. Afstands- og dybdefornemmelsen er mindre, og man bliver også hurtigere trætt, når man ser igennem Night Vision Goggles. Piloten skal dreje hovedet mere for at orientere sig, for man ser kun 40 grader af horisonten med Night Vision Goggles mod 180 grader med det blotte øje.

Med natbrillerne kan piloten flyve stort set overalt. De eneste undtagelse er steder med meget stærkt lys, eksempelvis hvis helikopteren skal lande midt inde i en by.

De første Night Vision Goggles blev indført i Hærens Flyvetjeneste for ti år siden. I eskadrille 722, hvor redningshelikopterne hører til, har de haft Night Vision Goggles i tre år. Den nuværende model hedder ANVIS 9. □

En pilot i en EH-101 helikopter med Night Vision Goggles på hjelmen. De ét kilo tunge briller gør hjelmen mere kluntet, og piloterne har dem kun monteret, når de skal bruge dem.

Ny chef for Danske Division

Oberst Niels Bundsgaard bliver ny chef for Danske Division og udnævnes til generalmajor. Niels Bundsgaard kommer fra en stilling som chef i Forsvarets Materieltjeneste, hvor han har ansvaret for logistikdivisionen. Niels Bundsgaard tiltræder sin stilling 1. januar 2008.

Brian Dåsbjerg fra Jydske Dragonregiment

Den 31. august blev Brian Dåsbjerg fra Jydske Dragonregiment sjette gang nordisk mester i militær femkamp. Brian Dåsbjerg slog både sin egen personlige rekord og den hidtidige danmarkskorrekord. Han blev den suveræne vinder med 5.534,5 point.

Ny chef ved Færøernes Kommando

Kommandør Per Starklint er ny chef for Færøernes Kommando. Per Starklint har stor operativ erfaring i Nordatlanten fra sin tid som chef for inspektions-skibene Vædderen, Thetis og Triton og tidligere i karrieren som chef i grønlandskutterne Agpa og Agdek.

Dorte Thorsen, Nina Hylkjær og Jette Andersen

I august blev der afholdt nordiske militært mesterskab i skydning i Boden i Sverige. Pistolskytten Dorte Thorsen vandt guld i disciplinen sportspistol og sølv i feltskydning. Nina Hylkjær vandt sølv i hurtigskydning. Og Jette Andersen vandt sølv i disciplinen 60 skud liggende fra 50 m.

Ny chef for Grønlands Kommando

Henrik B. Kudsk udnævnes som chef for Grønlands Kommando. Han kommer fra en NATO-stilling ved Joint Headquarters i Lissabon.

SEND OS EN GOD NYHED...

... om dig eller din kollega.

Her på siden bringer vi den gode nyhed videre, når du eller en kollega har noget at fejre – et hæderstegn, en medalje, en udnævnelse, et jubilæum, et bryllup. Send os et billede fra en stor dag.

Få nyt software til familiens pc

Microsoft tilbyder Forsvarets medarbejdere software til den private hjemme-pc til favorabel pris.

Af Line Lærholm-Bengtzen

Nu kan Forsvarets medarbejdere få en Officepakke fra Microsoft på den private hjemme-pc. Pakken koster 122,75 kr. – et beløb, der dækker ekspeditionsgebyr og forsendelse. Aftalen med Microsoft giver desuden køberne gratis opdateringer af Officepakken de næste tre år.

Sådan får du pakken i hus

Den nye og gyldige licens til Office 2007 kaldes Home User Program-licens. Få den ved selv at gå ind på internetsiden forsvaret.pc-ware.dk. Log på med brugernavn: Forsvaret og kodeord: fkit. Indtast dit navn, medarbejdersnummer og en leveringsadresse. Derefter vil Officepakken blive sendt til dig. Du betaler de 122,75 kr., pakken koster, direkte med dankort/kreditkort på siden. Hver medarbejder kan kun købe én Home User Program-licens, og licensen må kun benyttes, så længe du er ansat i Forsvaret, og må ikke benyttes til flere pc'er.

Snart også hardware til gode priser

Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste, der har fået aftalen med Microsoft i land, arbejder på, at Forsvarets medarbejdere privat kan købe it-hardware som pc'er og skærme samt andet software til samme gode priser, som Forsvaret får.

Se mere på FIIN-adressen: <http://itinfo/default.aspx>

Først på året lancerede forsvaret en tv-kanal på nettet. Nu er version 2.0 online. Flere nyheder, reportager og samlede temaer i en ny indpakning - når du har tid.

Det skal du bruge:

- Internet eksplorerer 6 eller 7 eller Firefox, med Windows
- Windows Mediaplayer 9 eller mere
- ikke Mac
- en forbindelse på min. 256 Kbit
- tillade ActiveX objekt første gang du klikker ind

Sidste nummers vindere blev:

Rune Mazanti, Oksbøl og Tina Campbell, Vodskov.

Find 5 fejl og deltag i lodtrækningen om 2 x 1 æske chokolade

På det højre billede er der 5 ændringer i forhold til det venstre billede. Markér disse ændringer tydeligt og send dem til Forsvarets Mediecenter, Redaktionen, Danneskiold-Samsøes Allé 1, Holmen, 1434 København K i en kuvert mærket "Find 5 fejl". Ønsker du ikke at klippe i bladet, kan du sende en kopi. Løsningen skal være Forsvarets redaktion i hænde senest den 28. november 2007. Der er lækker chokolade på højkant til de to vindere.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Alder: under 12 år over 12 år

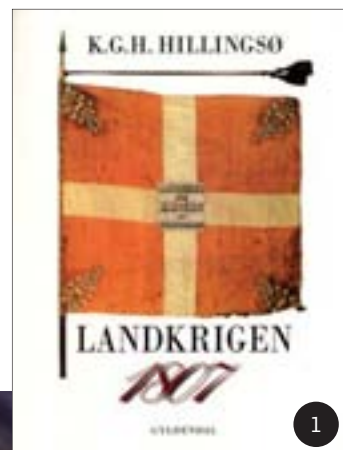
FIND 5 FEJL

1

Landkrigen 1807

Titlen på bogen fortæller meget præcist, hvad bogen handler om. Pensioneret generalløjtnant K.G.H. Hillingsø leverer en detaljeret beretning om krigshandlingerne til lands. Som læser sidder man tilbage med et indtryk af, at englænderne var de danske landstyrker på Sjælland uhyggeligt overlegne. Samtidig kører den engelske krigsmaskine stort set fejlfrit. Hillingsø kommer på grund af sin militære viden eksempelvis med overbevisende forklaringer på, hvorfor landeværnet flygtede under træskoslaget ved Køge 29. august 1807. Forfatteren giver kronprins Frederik en lempeligere behandling end mange af sine historiekolleger, og Københavns kommandant generalmajor Peymann kunne ifølge generalløjtnanten ikke have gjort det meget anderledes. Anmeldt af Sune Wadskjær Nielsen.

K.G.H. Hillingsø, Gyldendal, 224 sider, Pris: kr. 229,-

1864

Der findes i metervis af værker om 1864, men alligevel er det lykkedes Jakob Kilde Sauntved og Jakob Eberhardt at få relanceret den ulykkelige krig på fremragende vis. Først og fremmest får vi krigen serveret i et friskt og spændende sprog, så man føler, man selv er med til krigsrådet, hvor hærens ledende officerer besluttede at rømme Dannevirke. Et andet rigtig godt træk er, at vi også følger fjendens beslutningstagere tæt. Selv om de var militært overlegne, mærker man også deres tvivl og frustrationer. Det gør bogen mere interessant at læse, fordi det ikke virker, som om det hele var afgjort på forhånd. Bogen indeholder også en god perspektivering, som konkluderer, at nederlaget på den lange bane fik positive konsekvenser for Danmark og negative for Preussen. Til gengæld spørger bogen, om Danmark med sin aktivistske udenrigspolitik har glemt læren fra 1864. Anmeldt af Sune Wadskjær Nielsen.

Jakob Kilde Sauntved & Jakob Eberhardt, Jyllands-Postens Forlag, 240 sider, Pris: kr. 299,-

2

Web-avisen – Artilleriet.dk

Artilleriet.dk er en webavis og ikke en almindelig internetside med militært stof af ældre dato. Det betyder, at siden er opdateret med dugfriske informationer om for eksempel de nylige kamp-handlinger i Afghanistan. Når vi nu er ved Helmand, så har artilleriet.dk også indlæg om, hvor vidt der skal kampvogne til Helmand-provinsen eller ej. Da det nu ser ud til, at der alligevel er vind i sejlene til dem, der partout vil have nogle raslende Leopardere til Afghanistan, er debatten blusset op igen. Her er både indlæg om nye våbensystemer til artilleriet og kritiske artikler om for eksempel det førerløse fly Tårnfalken, som danskerne ikke havde meget held med, men som nu lystigt flyver for Canada i Kandahar i Afghanistan. Anmeldt af Jesper Rømer.

Dansk Militærhistorie – Milhist.dk

Dansk Militærhistorie er et meget spændende website og desuden meget overskueligt. Læseren finder her et væld af informationer, og det er ikke kun en side for de helt nørdede militær-interesserede. Her er noget for enhver smag. Der er en spændende fortælling om en dansk motortorpedobåds forlis på Crosby Sands 2. december 1952 samt informationer om Svenskekrigene og alt ind i mellem. Hvis man er interesseret i krigsgrave og mindesmærker, er her en god start. Her er vejviseren til at finde mindesmærker for danske dragoner og Royal Air Force-besætninger. Hvis hjertet banker for information om besættelsen, er det også at finde på siden Dansk Militærhistorie. Her er beretninger om soldater fra både aksemagterne og allierede. Vidste du for øvrigt, at Kaj Birkested var en berømt RAF-pilot? Hvis man vil vide mere, kan man slå op i et leksikon og finde alt fra alsang til Willemoes. Anmeldt af Jesper Rømer.

Flådens historie – Navalhistory.dk

Internetsiden om flådens historie er flot sat op med tydelig indholdsfortegnelse i fanen "Site Map", og enhver, der render rundt med en matros i maven, kan få sin lyst stillet på navalhistory.dk. Her er både noget om historien og noget om søværnet i moderne tider. Den aktuelle artikel på forsiden handler om nye Mk II standardfartøjer til søværnet. Under artiklen er der mulighed for at gå i dybden med relaterede historier, der forklarer noget om baggrunden for de nye fartøjer. En meget udbygget billedside giver mulighed for at se fotoserier fra blandt andet flådens sækning under Anden Verdenskrig, danske ubåde under besættelsen (1940-45) og meget mere. For de interesserede er der en flot liste over mindesmærker, og fanebladet "links" giver den rejselystne mulighed for at finde netop de museer, der er interesse for. Listen over museer strækker sig over danske museer til blandt andet Vasamuseet i Stockholm og The Naval Museum of Alberta i Calgary, Canada. Vil du vide mere, så gå ind på navalhistory.dk Anmeldt af Jesper Rømer.

Vinderen er: Kim Zimmermann.

Var i Oksbøl for at skyde Stinger-missiler af. På billedet har de lige affyret missilet af mod en Drone, som blev sendt af sted fra Oksbøl-lejeren. Og ja, de ramte Dronen.

Indsendt af Judi Skjødt. 4 praktikanter ved Søværnets Dykkerkursus (SDK) den 17. september 2007 på deres første praktikdag. Billederne er taget på Eskadrevej på Nyholm. Praktikanterne skal præstere en forudanstv svømmedistance.

Indsendt af PL Jens Jensen. Billedet er taget på Missilfartøjet VIBEN i februar 07 ud for Libanons kyst under operation UNIFIL MAROPS.

Indsendt af Jakob Larsen. Efter en gående patrulje med en litauisk deling nær grænsen mellem Irak og Iran, venter vi på pickup fra chinook helikopter.

Send ind og vind

Har du taget et godt billede fra dit arbejdsliv? Et billede, der har fanget en hyggelig stund, et fantastisk sceneri eller en usædvanlig hændelse? Ligger du inde med et billede, der er flot at se på? Får smilet frem? Eller vækker minder hos dig og mange andre i Forsvaret? Så send det til os på redaktionen og deltag i konkurrencen om en lækker taske fyldt med Forsvarets gaveartikler. Vi udvælger de fire bedste billeder og bringer dem her på siden. Der vil være præmier til alle fire udvalgte fotografer.

Send dit billede til: ditfoto@ftv.dk. Skriv: Fotografens navn og adresse, samt hvor billedet er taget, og hvad man ser på billedet. Dit billede skal være redaktionen i hænde senest 28. november 2007.

Tak for de mange flotte, interessante og sjove billeder I sender til redaktionen. De er alle tiders. Det er rigtig svært at vælge vinderne. Så kære kolleger, hold ikke inde: Skyd, skyd og skyd!

DIT FOTO

VOX POP...

Hvordan bruger du din mulighed for at dyrke FUT to timer om ugen?

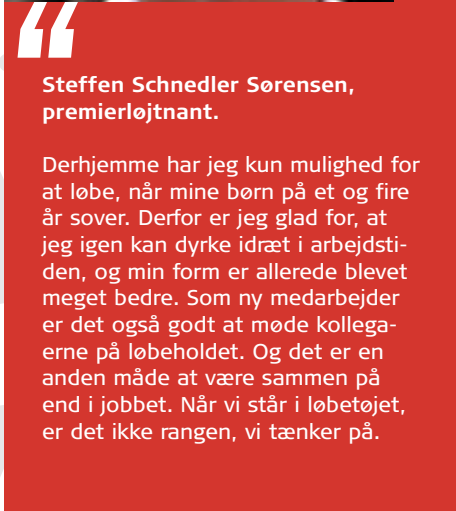
Major Nicolai Møller, FAK.

Jeg bruger normalt mine to timers FUT på en vekslen mellem holdspil. Mine kolleger på instituttet vil helst spille hockey, så det ryger jeg også sommetider med på. Ellers en løbetur ned til Hellerup Havn eller langs vandet.

Kirsten Gormsen, oversergent i søværnet.

Jeg er glad for idræt og spiller håndbold i fritiden, men med tre børn mellem fire og femten år ville jeg ikke have tid til også at løbetræne i fritiden. Derfor er det super positivt, at vi kan løbe et par timer om ugen i arbejdstiden. Og at det er accepteret af arbejdspladsen og af dine kollegaer. Jeg har en fornemmelse af, at mine kollegaer synes, at det er ret fedt, at jeg tager mig sammen til at løbe.

Steffen Schnedler Sørensen, premierløjtnant.

Derhjemme har jeg kun mulighed for at løbe, når mine børn på et og fire år sover. Derfor er jeg glad for, at jeg igen kan dyrke idræt i arbejdstiden, og min form er allerede blevet meget bedre. Som ny medarbejder er det også godt at møde kollegaerne på løbeholdet. Og det er en anden måde at være sammen på end i jobbet. Når vi står i løbetøjet, er det ikke rangen, vi tænker på.

Henriette Trensrow, jurist SOK.

Jeg løber sammen med kollegaer, som jeg ellers ikke ville møde. Man kommer til at kende hinanden rigtig godt. Det giver en god stemning på arbejdspladsen. Min arbejdsplads får en glad medarbejder, og jeg har stort set aldrig sygedage. Jeg er klart mere effektiv de dage, hvor jeg træner.

Peter Kim Laustsen, FAK.

Efter at være blevet banket ind i væggen et par gange under hockey af et par "lette" majorer, har jeg indtil videre konverteret hockey til løbetræning flere gange om ugen.

Praktikant Martin Jensen, FAK.

Trods ugens mange gøremål prøver jeg at være med til hockey hver onsdag. Det er ikke hockey for sjov, men en knivskarp blanding af Clausewitz og Darwin, der leder til sejren. Desuden tilbydes der undervisning i nærkamp hver torsdag.

